

UZASADNIENIE

Wniesienie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej niniejszego projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 zostało zapowiedziane przy ogłoszeniu decyzji o skorzystaniu przez Prezydenta RP z prerogatywy, o której mowa w art. 122 ust. 5 Konstytucji, to jest o odmowie podpisania ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 i wystąpieniu przez Prezydenta do Sejmu w dniu 27 grudnia 2023 r. z umotywowanym wnioskiem o ponowne rozpatrzenie tej ustawy (tzw. weto).

Projekt ustawy zawiera rozwiązania tożsame w zakresie celu, treści i o skutkach finansowych jak ustawa z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, z wyłączeniem zakwestionowanych przepisów dotyczących finansowania mediów publicznych (art. 14 i 15 ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r.). Jak wskazano w uzasadnieniu weta *„Uchwaloną przez Parlament ustawę z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, kieruję do ponownego rozpatrzenia przez Wysoki Sejm, gdyż nie zgadzam się - wobec próby przejęcia mediów publicznych z naruszeniem fundamentalnych reguł demokratycznego państwa prawnego, w tym zasady praworządności (art. 7 Konstytucji) - na przekazanie im 3 miliardów złotych ze środków publicznych. (...) Chciałabym wyraźnie zaznaczyć, że nie kwestionuję pozostałych zmian wprowadzanych ustawą z dnia 21 grudnia 2023 r., w szczególności regulacji powiązanych z propozycjami zawartymi w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 (druk sejmowy nr 125), dotyczącymi planowanych podwyżek dla nauczycieli. Trzeba bowiem wyraźnie zaznaczyć, że to propozycja zawarta w ustawie budżetowej na rok 2024 określa kwotę bazową dla nauczycieli, zgodnie z wymogami Karty Nauczyciela, w wysokości 5 176,02 zł, a nie kwestionowana ustawa, która odnosi się wyłącznie do wykonania budżetu, nad którym (nad ustawą budżetową) prace trwają obecnie w Sejmie. I właśnie mając na uwadze konieczność obowiązywania w systemie prawnym regulacji służących wykonaniu budżetu, wraz z niniejszym wetem składam projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024. Projekt zawiera analogiczne rozwiązania do tych przyjętych przez Parlament w ustawie z dnia 21 grudnia 2023 r., z wyłączeniem przepisów dotyczących 3 mld złotych dla mediów publicznych.”*

W pozostałym zakresie omawiany projekt ustawy zawiera zatem rozwiązania zgodne z propozycjami Rady Ministrów, odpowiedzialnej za przygotowanie ustawy budżetowej na 2024 r., jej wykonanie oraz za stan finansów publicznych w Polsce, a także rozwiązania, które

były przedmiotem debaty parlamentarnej oraz zostały zaakceptowane przez Sejm i Senat pod względem merytorycznym i legislacyjnym.

Projekt ustawy utrzymuje termin wejścia w życie ustawy – 1 stycznia 2024 r. Pełną aktualność zachowuje publiczny apel Prezydenta RP do Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu o niezwłoczne zwołanie posiedzenia Sejmu, a następnie Senatu w celu rozpatrzenia oraz przyjęcia ustawy i w terminie umożliwiającym jej wejście w życie w zaproponowanej dacie.

Aktualny pozostaje cel projektu, który został wyrażony przez Radę Ministrów przy projekcie ustawy, zawartym w druku sejmowym nr 128 i skutki finansowe tej ustawy: projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 jest ściśle związany z rządowym projektem ustawy budżetowej na rok 2024. Regulacje projektu ustawy mają charakter wykonawczy i komplementarny do projektu ustawy budżetowej na rok 2024. Przedłożone rozwiązania, zgodnie ze stanowiskiem Rady Ministrów, przedstawionym w toku prac parlamentarnych nad projektem ustawy z druku 128, znajdują swoje odzwierciedlenie i wymierną korelację w kwotach ujętych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 i wiążą się z prawidłową realizacją tej ustawy.

W związku z powyższym w projekcie ustawy proponuje się następujące rozwiązania:

Art. 1 projektu ustawy przewiduje utrzymanie na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 podstawy wymiaru (w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, tj. w wysokości 4 403,78 zł), służącej do ustalania wynagrodzenia dla osób zatrudnionych w podmiotach podlegających przepisom ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1907), tj. wynagrodzeń członków organów zarządzających i organów nadzorczych, a także wybranych postanowień umów zawieranych z członkami organów zarządzających w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, a także państwowych i komunalnych osób prawnych.

Art. 2 projektu ustawy utrzymuje na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 maksymalnych wynagrodzeń osób wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136), tj. ustalanie maksymalnych wysokości wynagrodzenia miesięcznego dla osób wymienionych w powyższym przepisie przez przyjęcie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2020 r., ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (tj. 5 655,43 zł).

Art. 3 projektu ustawy przewiduje analogiczne rozwiązanie jak w ustawie z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, to jest że w roku 2024 średnie wynagrodzenie nauczycieli ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, 1234, 1586, 1672 i 2005) zwiększa się o 2,308%.

Zgodnie z art. 4 projektu ustawy przepisu art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się do ustawy budżetowej na rok 2024 w odniesieniu do wydatków w ramach wspólnej polityki rolnej. Przewidziane w tym przepisie wyłączenie środków na realizację wspólnej polityki rolnej wynika z faktu, że zasady rozliczania środków w ramach pierwszego filaru wspólnej polityki rolnej są inne niż zasady rozliczania funduszy UE, dla których wydatki można realizować w okresie siedmiu plus trzy lata, a rozliczeniu podlega alokacja dla całego programu. W ramach pierwszego filaru wspólnej polityki rolnej, finansowaniem Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji objęte są zarówno płatności bezpośrednie, w ramach kopert finansowych ustalonych na poszczególne lata, jak również działania interwencyjne obejmujące mechanizmy uruchamiane doraźnie, w zależności od sytuacji panującej na rynku, w ramach środków udostępnianych przez Komisję Europejską. Ze względu na specyfikę działań interwencyjnych nie jest możliwa prezentacja alokacji obejmującej wszystkie wydatki ponoszone w ramach pierwszego i drugiego filaru wspólnej polityki rolnej dla całej perspektywy finansowej.

Art. 5 projektu ustawy ma na celu umożliwienie finansowanie rekompensat składek przekazywanych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych (OFE) w ramach wydatków budżetu państwa w roku 2024. Proponowane w art. 5 rozwiązanie spowoduje, że w roku 2024 dotacja przekazywana przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych będzie przeznaczona także na finansowanie przedmiotowych rekompensat. Rozwiązanie to jest konsekwencją ujęcia w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 środków przeznaczonych na te rekompensaty w wydatkach, które do roku 2018 były ujmowane w rozchodach budżetu państwa. Przyjęte rozwiązanie jest analogiczne jak w latach 2019–2023 i zmierza do wyeliminowania wątpliwości odnośnie do zasad klasyfikowania środków z tytułu przekazania składek do otwartych funduszy emerytalnych. Powyższa zmiana nie ma wpływu na wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych według metodologii ESA 2010. Wprowadzenie przedmiotowej regulacji stanowi realizację wniosku pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli w zakresie klasyfikowania jako wydatku budżetu państwa finansowania ubytku składek odprowadzanych przez ZUS do OFE.

Potrzeba dokonania zmian legislacyjnych przez art. 6 projektu ustawy wynika z konieczności zabezpieczenia finansowania w 2024 roku zadań realizowanych z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (dalej: FRPA). Proponowane rozwiązanie polega na wyłączeniu w 2024 roku stosowania art. 9 ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2464, z późn. zm.). Zaproponowana regulacja spowoduje, że w roku 2024 środki pozostające na rachunku bankowym FRPA, według stanu na koniec roku 2023, nie będą przekazywane do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Z roku na rok wzrasta zainteresowanie organizatorów publicznego transportu zbiorowego, co przekłada się na zwiększenie poziomu wykorzystania środków Funduszu na dofinansowanie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Ze względu na powyższe, jak również z uwagi na zwiększenie w roku 2024 poziomu dofinansowania zadań Funduszu (z kwoty 800 mln zł do kwoty 1 000 mln zł) proponuje się w 2024 roku wyłączenie obowiązku określonego w art. 9 ww. ustawy i przeznaczenie pozostawionych dzięki temu na rachunku Funduszu środków na zadania określone w art. 6 tej ustawy.

W projekcie ustawy podobnie jak w latach 2020–2023, proponuje się wprowadzenie w art. 7 regulacji, iż w roku 2024 nie będzie stosowany przepis art. 460 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), z którego wynika, iż wydatki przeznaczone na kształcenie w uczelniach wojskowych studentów studiów stacjonarnych i doktorantów będących osobami cywilnymi nie są zaliczane do wydatków obronnych, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 161). Należy mieć na uwadze, iż z dniem 23 kwietnia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305, z późn. zm.). Zgodnie z art. 823 pkt 9 tej ustawy utraciła moc ustawa z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (analogiczny do uchylonego art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych RP) wydatki na finansowanie potrzeb obronnych RP obejmują wydatki budżetowe w części budżetu państwa „obrona narodowa” oraz wydatki budżetowe w dziale „obrona narodowa” w innych częściach budżetu państwa. Stosownie do art. 460 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce środki na pokrycie ww. wydatków są przyznawane z części budżetowej, której dysponentem jest Minister

Obrony Narodowej w ramach działu „szkolnictwo wyższe i nauka”. W związku z tym w roku 2024 ww. wydatki zostaną zaliczone do wydatków obronnych. Planowane wydatki w roku 2024 wyniosą 326 383 tys. zł.

Art. 8 projektu ustawy reguluje kwestie przyznawania w roku 2024 środków finansowych uczelniom w formie skarbowych papierów wartościowych na zasadach i wysokościach w nim wskazanym. Rozwiązanie to jest analogiczne jak w przypadku ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024. Tożsamy jest zakres stosowania art. 8 do umów, o których mowa w art. 389 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 9 projektu ustawy).

W art. 10 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie regulacji umożliwiającej przekazanie w 2024 r. Funduszowi Reprywatyzacji skarbowych papierów wartościowych. Celem jest możliwość zwiększenia zdolności Funduszu Reprywatyzacji do realizacji nabywania lub obejmowania przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów, akcji w spółkach, co umożliwi zmiana art. 69h ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2023 r. poz. 343), wprowadzana niniejszą ustawą, a także zdolność tego Funduszu do udzielania pożyczek. Wartość nominalna zobowiązań z tytułu wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych, przekazanych w 2024 r. Funduszowi Reprywatyzacji nie może przekroczyć kwoty 10 mld zł. Przekazanie przez ministra właściwego do spraw budżetu skarbowych papierów wartościowych Funduszowi Reprywatyzacji wiąże się z koniecznością obsługi tego procesu przez rachunek papierów wartościowych i pokrycia ze środków tego Funduszu kosztów związanych z operacjami na ww. papierach. W związku z czym wprowadza się regulację mającą na celu określenie źródła pokrycia tych kosztów. Do emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1, nie będzie się stosować przepisów art. 98 i art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy.

Projekt ustawy w art. 11 przewiduje, że w roku 2024 minister właściwy do spraw budżetu, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, przekaze PKP Polskim Liniom Kolejowym SA skarbowe papiery wartościowe o łącznej wartości nominalnej 1.300 mln zł z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego PKP Polskich Linii Kolejowych SA. Środki uzyskane z tytułu skarbowych papierów wartościowych będą mogły być przeznaczone wyłącznie na finansowanie inwestycji realizowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA w ramach programów wieloletnich, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009

r. o finansach publicznych. Przewiduje się wykorzystanie tych środków na projekty określone w uchwale Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032).

Proponowana zmiana zawarta w art. 12 jest konieczna dla zapewnienia środków publicznych niezbędnych do realizacji rządowego programu pod nazwą „Krajowe Ramy Wspierania Strategicznych Inwestycji Półprzewodnikowych”, stanowiącego załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2023 r. Program ten zakłada udzielenie wsparcia dla projektów rozwijających produkcję w sektorze półprzewodników w Polsce, co przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw i odporności ekosystemu półprzewodników w Unii Europejskiej. Przewiduje się przekazanie ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji skarbowych papierów wartościowych o wartości nieprzekraczającej 3 500 000 tys. zł. Przekazanie i sprzedaż skarbowych papierów wartościowych pozwolą na sfinansowanie ww. programu w 2024 r. Realizacja wskazanego programu będzie następować na podstawie umów z inwestorami i stanowi pomoc publiczną, która może być udzielona pod warunkiem jej zatwierdzenia przez Komisję Europejską, zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Art. 13 projektu ustawy ma natomiast umożliwić wyemitowanie skarbowych papierów wartościowych, w ramach określonego limitu, z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego, o którym mowa w art. 5f ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1309). W projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 został określony limit wydatków dla podmiotów górnictwa węgla kamiennego w kategorii dotacje celowe na poziomie 1.974.783 tys. zł, w tym na dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych 904 882,0 tys. zł. Jednakże radykalne spadki zarówno bieżących cen węgla, jak i długoterminowych prognoz cenowych spowodowały znaczny wzrost zapotrzebowania na środki budżetowe w roku 2024, w porównaniu do zakładanych potrzeb. W związku z powyższym zaistniała konieczność pozyskania dodatkowych środków na dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych poprzez emisję skarbowych papierów wartościowych.

W art. 14 projektu ustawy proponuje się upoważnienie dla ministra właściwego do spraw budżetu do przekazywania, na wydane do dnia 30 listopada 2024 r. polecenie Prezesa Rady Ministrów, skarbowych papierów wartościowych państwowym osobom prawnym, o których mowa w art. 3 ust. 1–3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, na podwyższenie funduszu lub kapitału w szczególności zakładowego, zasadniczego lub statutowego, w celu finansowania przez te podmioty ich zadań ustawowych

lub statutowych w ramach limitu na emisję skarbowych papierów wartościowych przeznaczonych na przedterminową spłatę, wykup lub zamianę innych niż skarbowe papiery wartościowe zobowiązań Skarbu Państwa, a także na wykonanie zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z ustaw, orzeczeń sądów lub innych tytułów, określonego w ustawie budżetowej na rok 2024, z tym że wartość nominalna wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych na ten cel nie może przekroczyć kwoty 12 000 000 tys. zł. Do emisji skarbowych papierów wartościowych stosować się będzie odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z wyłączeniem przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy.

Art. 15 projektu ustawy dotyczy działalności Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W tym przypadku propozycja przepisu jest także powtórzeniem regulacji z zawetowanej ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r. Na rok 2024 zaplanowano zadania inwestycyjno-remontowe związane z realizacją prac w obiektach zabytkowych o najwyższej wadze w państwie – najważniejszych miejscach z punktu widzenia nie tylko historycznego, ale również reprezentacyjnego, tj. Rezydencji Pałac Prezydencki i Rezydencji Belweder. Wykonanie planowanych prac jest procesem wieloetapowym i złożonym, dodatkowo uzależnionym przede wszystkim od wymogów decyzji konserwatorskich, terminów oraz wyników rozstrzygnięć w zakresie zamówień publicznych oraz warunków niepewności dotyczących dostępności materiałów i usług budowlanych, a także ich cenami (w szczególności z uwagi na inflację). W związku z powyższym, niezbędne jest utrzymanie także w roku 2024 podstawy materialnoprawnej do dokonywania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji wydatków budżetu państwa, w zdefiniowanym powyżej obszarze, w ramach części 01 – Kancelaria Prezydenta RP. Takie rozwiązanie umożliwi sprawne gospodarowanie środkami zaplanowanymi w ustawie budżetowej oraz efektywną realizację wydatków w zmieniających się warunkach na rynku budowlano-remontowym, zapewniając dysponentowi części 01 – Kancelaria Prezydenta RP przenoszenie zaplanowanych środków w sposób elastyczny, aby finansowanie zadań inwestycyjno-remontowych było jak najbardziej właściwe i sprawne oraz w przypadku zaplanowania środków w różnej klasyfikacji budżetowej uwzględniało potrzebę dokonania bieżących zmian, w krótkim czasie, zdeterminowanym przez wymogi prawno-umowne.

Proponowany art. 16 – zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – ma na celu stworzenie podstawy prawnej umożliwiającej Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów udzielenie dotacji celowej instytucji gospodarki budżetowej KPRM – Centrum Obsługi Administracji Rządowej. Umożliwienie Szefowi

Kancelarii Prezesa Rady Ministrów udzielenia dotacji Centrum Obsługi Administracji Rządowej do wysokości 18 195 tys. zł, pozwoli na realizację zadań publicznych, tj. na realizację zadań inwestycyjnych i remontów oraz zakupu wyposażenia w nieruchomościach stanowiących wyposażenie tej instytucji. Działanie to umożliwi Centrum Obsługi Administracji Rządowej realizację niezbędnych prac związanych z remontem, modernizacją oraz wyposażeniem mienia Skarbu Państwa stanowiącego wyposażenie lub przekazanego w użyczenie instytucji gospodarki budżetowej – Centrum Obsługi Administracji Rządowej. Działanie to ma się przyczynić do wzrostu wartości użytkowej majątku stanowiącego własność Skarbu Państwa, zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników obiektów, podniesienia bezpieczeństwa technicznego obiektów, a także zmniejszenia kosztów ich użytkowania.

W art. 17 projektu ustawy proponuje się regulację wprowadzającą mechanizm zachęcający do pozostawania w służbie czynnej żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy i funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Mając na uwadze powyższe proponuje się, aby w roku 2024 wzrost uposażeń obejmował wyłącznie żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej pozostających w służbie na dzień 1 marca 2024 r.

Proponowany przepis art. 18 umożliwi pełne rozdysponowanie między jednostki samorządu terytorialnego środków przewidzianych w rezerwie subwencji ogólnej na rok 2024. Jeżeli środki rezerwy zaplanowanej na podstawie art. 26 ust. 1 ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nie zostaną w całości rozdysponowane w terminie do dnia 31 lipca 2024 r., wówczas pozostała kwota zwiększy rezerwę subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 tej ustawy. Środki rezerwy subwencji, które zostały zaplanowane w ustawie budżetowej, z przeznaczeniem dla jednostek samorządu terytorialnego, w całości zasilą budżety samorządowe.

W celu uniknięcia podwójnego finansowania uczniów będących obywatelami Ukrainy z Funduszu Pomocy oraz ze środków pochodzących z dotacji celowej na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, proponuje się wprowadzenie przepisu (art. 19 projektu ustawy) wyłączającego finansowanie wyżej wymienionej grupy uczniów ze środków pochodzących z dotacji celowej. Natomiast w celu uniknięcia podwójnego finansowania uczniów będących obywatelami Ukrainy z Funduszu Pomocy oraz ze środków pochodzących z części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2024, proponuje się wprowadzenie przepisu art. 20, wyłączającego finansowanie wyżej wymienionej grupy uczniów w ramach części oświatowej subwencji ogólnej, podlegającej podziałowi algorytmicznemu.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2023 r. poz. 589), środki uzyskane ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji stanowią dochód budżetu państwa (art. 49 ust. 2), jednak 25% środków uzyskanych ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji, z wyłączeniem środków, o których mowa w ust. 2a, i po wyłączeniu środków pieniężnych przeznaczonych na dodatki osłonowe, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 169), począwszy od dnia 1 stycznia 2020 r., nie więcej niż 1766,9 mln zł w 2020 r. i nie więcej niż 988,18 mln zł w 2021 r., przekazuje się do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1312, z późn. zm.) (art. 49 ust. 2c). Środki te stanowią przychód ww. państwowego funduszu celowego i są przeznaczane na realizację zadań, o których mowa w art. 23 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych, w tym wypłaty rekompensat. W latach 2020–2021 ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych limitowała kwotowo wysokość środków przekazywanych do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji. Podobne ograniczenie planuje się wprowadzić w 2024 r. W art. 21 projektu ustawy proponuje się zatem, aby do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji zostały przekazane środki uzyskane ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji w kwocie nie wyższej niż 2 265,31 mln zł. Analiza planów finansowych ww. Funduszu (w tym projektu planu na 2024 rok) wskazuje, że pochodząca ze środków uzyskanych ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji kwota w wysokości 2265,31 mln zł będzie wystarczająca, aby umożliwić pokrycie kosztów ustawowych zadań tego Funduszu, natomiast środki pozostałe po wprowadzeniu ograniczenia dot. art. 49 ust. 2c ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych zwiększą dochody budżetu państwa w 2024 r.

Art. 22 projektu ustawy pozwoli na dofinansowanie w roku 2024 zadań kolejowych ze środków Funduszu Kolejowego w miejsce środków, które nie znalazły pokrycia w wydatkach budżetu państwa. Szacowana kwota z Funduszu Kolejowego, jaka może zostać przeznaczona w roku 2024 na dofinansowanie wydatków bieżących zarządcy infrastruktury kolejowej wynosi 470 mln zł. Zmianą powiązaną w zakresie Funduszu Kolejowego jest art. 33 projektu ustawy.

Art. 23 i art. 24 projektu ustawy dotyczą zmian w zakresie Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych. Proponuje się ujęcie w ustawie o budżecie przepisów wyłączającego w 2024 r. stosowanie art. 21 ust. 6 oraz art. 52 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w przypadku zmiany planu finansowego Rządowej Agencji Rezerw

Strategicznych (dalej RARS) wynikającej z realizacji zadań związanych z likwidacją rezerw strategicznych, których utworzenie zostało sfinansowane z pożyczki ze środków budżetu państwa, o której mowa w art. 33 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1772). Wydanie przez Prezesa Rady Ministrów decyzji o likwidacji rezerw strategicznych będzie skutkowało koniecznością zmiany planu finansowego RARS. Wykonanie tej decyzji spowoduje, że przy zmianie planu finansowego mogą nie zostać spełnione wymogi wynikające z przepisów art. 21 ust. 6 oraz art. 52 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ponieważ koszty związane z likwidacją rezerw strategicznych mogą przewyższać uzyskane przychody z uwagi na cenę uzyskaną ze sprzedaży rezerw strategicznych oraz ewentualną konieczność poniesienia przez RARS dodatkowych kosztów związanych z likwidacją rezerw np. kosztów logistycznych, w szczególności kosztów transportu, badań jakościowych. Wyłączenie w tym przypadku stosowania art. 21 ust. 6 oraz art. 52 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jest uzasadnione i umożliwi realizację zadań związanych z likwidacją ww. rezerw strategicznych.

W planie finansowym RARS na 2024 r. w stanie środków pieniężnych na początek roku wykazano m.in. środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (dalej RFRD) na utworzenie i utrzymywanie rezerw, na wniosek ministra ds. energii, przekazane na podstawie art. 113b ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.). Zgodnie z przewidywanym wykonaniem na dzień 31 grudnia 2023 r. Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych będzie posiadać niewykorzystane środki pochodzące z wpłaty z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w wysokości ok. 486,7 mln zł (kwota ta może ulec zmianie).

Zgodnie z przepisami, do RFRD powinny być dokonywane przez RARS wpłaty środków pochodzących ze sprzedaży zlikwidowanych rezerw sfinansowanych uprzednio ze środków RFRD, przewidziano także możliwość przekazania środków z budżetu państwa (art. 113b ust. 5–8 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), w sytuacji gdy wysokość środków uzyskanych ze sprzedaży byłaby niższa niż wysokość środków RFRD przeznaczonych na utworzenie, utrzymywanie oraz likwidację rezerw strategicznych.

Niemniej, biorąc pod uwagę potrzeby realizacji zadań finansowanych ze środków RFRD w 2024 r. oraz zgłoszone przez Ministra Infrastruktury dodatkowe potrzeby na 2024 r. w zakresie finansowania zadań kolejowych, a także ograniczone możliwości zwiększenia

wydatków z budżetu państwa, niezbędne jest utworzenie podstawy prawnej zapewniającej, aby niewykorzystane przez RARS środki wróciły w 2024 roku na rachunek RFRD (nie później niż do dnia 15 marca 2024 roku) w postaci wpłaty dokonanej przez RARS. Dokładna wysokość wpłaty byłaby określona we wniosku ministra właściwego do spraw transportu, podlegającym uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Wpłata otrzymana z RARS spowoduje, że w 2024 r. o tę kwotę zostanie pomniejszona planowana z budżetu państwa, z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw transportu, wpłata do RFRD. Uwolnione w ten sposób środki z budżetu państwa będą mogły być przesunięte na realizację innych zadań Ministra Infrastruktury – w szczególności z zakresu kolejnictwa – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami.

Kwota dokonanej wpłaty obniżałaby wysokość wpłaty dokonywanej do RFRD przez ministra właściwego do spraw transportu zgodnie z art. 113b ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, gdyż już nastąpi zwrot tych środków do RFRD na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 25 projektu ustawy przewiduje, że w roku 2024 minister właściwy do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej może zlecić Krajowej Szkole Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego, zwanej dalej „Szkolą”, realizację szkoleń dla pracowników ministerstw i urzędów centralnych oraz innych osób zaangażowanych w przygotowania do sprawowania przez Rzeczpospolitą Polską prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Zlecenie tych szkoleń nastąpi po wcześniejszym zawarciu porozumienia między ministrem właściwym do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej a dyrektorem Szkoły, określającego zakres, warunki i tryb ich realizacji. Na realizację szkoleń Szkoła otrzyma dotację celową ze środków będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

Proponowany przepis art. 26 związany jest z realizacją zadań, które mają przeciwdziałać klęskom żywiołowym, epidemii, zagrożeniom społeczno – gospodarczym związanym z inflacją oraz przeciwdziałaniem zdarzeniom bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu państwa związanym z sytuacją geopolityczną i usuwać powstałe w ich wyniku skutki. Zaproponowany mechanizm tworzenia rezerwy celowej oraz sposób pozyskiwania środków na ten cel (blokady wolnych środków budżetowych) pozwolą w sposób celowy i szybki przeciwdziałać zagrożeniom.

Art. 27-29 i art. 34 projektu ustawy dotyczą zmian w zakresie finansowania oświaty. Proponowane przepisy zawierają identyczne rozwiązania jak w przypadku w przypadku

uchwalonej przez Sejm i Senat ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024.

Proponowana w art. 30 regulacja przewiduje przedłużenie okresu, w którym środki Funduszu Reprywatyzacji będą mogły być przeznaczane na nabywanie lub obejmowanie przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów, akcji w spółkach. Okres ten zostanie wydłużony do końca 2024 r.

W art. 31 proponuje się zmiany w ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 2692) poprzez przyjęcie rozwiązania o niewaloryzowaniu w 2024 r. kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. Oznacza to, że dla tych stanowisk nie nastąpi wzrost wynagrodzeń w 2024 r.

Art. 32 projektu ustawy przewiduje zmiany w ustawie z dnia 13 listopada 2023 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego o tożsamej treści i na identycznych zasadach jak w przypadku uchwalonej przez Sejm i Senat ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024.

Art. 35 projektu ustawy przewiduje zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2023 r. poz. 904, z późn. zm.). W ramach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności (dalej: „ustawa przekształceniowa”) z przyznanych 1 260 etatów, 429 etatów urzędników sądowych przyznano na czas oznaczony (3 lata), tj. od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. Następnie zaś ich finansowanie zostało przedłużone decyzją Rady Ministrów na rok budżetowy 2023. Na dzień 31 grudnia 2022 r. do sądów wpłynęło 89,19 % prognozowanego wpływu spraw na podstawie ustawy przekształceniowej (który szacowany jest na ponad 4,6 mln spraw), przy czym nie załatwiono jeszcze prawie 13,4 % prognozowanej liczby spraw. Dodatkowo należy pamiętać, że w związku z wyżej wskazaną ustawą do sądów trafi też taka sama liczba spraw dotyczących wykreślenia roszczenia o uiszczenie opłaty przekształceniowej. Ponadto podkreślenia wymaga stały wzrost wpływu spraw z zakresu ksiąg wieczystych innych niż wynikające z ustawy przekształceniowej, a wobec licznych inwestycji w kraju w skali globalnej (lotniska, w tym CPK, drogi, koleje) oraz lokalnej (mieszkalnictwo, obrót nieruchomościami, w tym rolnymi) należy spodziewać się utrzymania tego trendu. Dodatkowo, przy obecnej liczbie referendarzy, zmniejszenie liczby urzędników aż o 429 etatów uniemożliwi terminowe i sprawne wykonywanie obowiązków przez referendarzy, tym bardziej, iż wiele z obecnie

projektowanych rozwiązań legislacyjnych będzie skutkowało większym wpływem spraw do sądów. Środki na finansowanie wynagrodzeń ww. etatów zostały zaplanowane w projekcie budżetu części 15 – Sądy powszechne na rok 2024.

W zakresie art. 36 projektu ustawy to zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, stawki wynagrodzeń dla egzaminatorów i nauczycieli akademickich, o których mowa w art. 9c ust. 10 ww. ustawy, oraz asystentów technicznych są ustalane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w rozporządzeniu, uwzględniając zasadę, że wysokość wynagrodzenia określa się w relacji do minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, ustalonej na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Pomiędzy rokiem 2018, kiedy w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2245, z późn. zm.) zostały opublikowane limity przeznaczone na system egzaminów zewnętrznych, a planowaną od dnia 1 stycznia 2024 r. podwyżką minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym stawka ta wzrosła z 3317 zł brutto do 5915 zł brutto (a więc o 2598 zł brutto; o ponad 78%). Planowany wzrost stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego o 30% spowoduje oczywiście – zgodnie z przywołanym wyżej mechanizmem – wzrost wynagrodzeń egzaminatorów o 30%, jednak zarówno w opinii Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, jak i okręgowych komisji egzaminacyjnych – w przypadku większości egzaminatorów to nadal podwyżka niewystarczająca, w szczególności w przypadku egzaminatorów egzaminu ósmoklasisty z wszystkich przedmiotów, egzaminu maturalnego z języka polskiego na poziomie rozszerzonym oraz asystentów technicznych w egzaminie zawodowym oraz egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie. Dlatego też proponuje się zwiększenie limitu na 2024 r. określonego w art. 137 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw z 275 mln do 358 mln zł, tj. o 30,2%. Limity określone w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw mają być nieadekwatne, zważywszy, że wynagrodzenia egzaminatorów – w zgodzie z zasadą określoną w przywołanym wyżej art. 22 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – wzrosną o ponad 78%.

Art. 37 projektu ustawy zawiera zmiany w ustawie z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2170 oraz z 2022 r. poz.

2666). Wskutek zmian wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2029), zmieniających przepisy regulujące działalność państwowej służby geologicznej poprzez zniesienie państwowej służby hydrogeologicznej i włączenia jej zadań do państwowej służby geologicznej, zaistniała konieczność wyodrębnienia w 2024 roku limitu wydatków budżetu państwa na finansowanie poszczególnych służb państwowych, tj. państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących, których wydatki będzie monitorował minister właściwy do spraw gospodarki wodnej oraz państwowej służby geologicznej, której wydatki będzie monitorował minister właściwy do spraw środowiska. Wprowadzenie zasad monitorowania wydatków ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia prawidłowości wydatkowania środków publicznych, gdyż nie jest możliwa sytuacja, w której minister właściwy do spraw gospodarki wodnej monitorowałby wydatkowanie środków przez dysponenta części 41 – środowisko. Równocześnie istotne jest podwyższenie ustalonej w ustawie z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2170, z późn. zm.) wysokości limitu na funkcjonowanie wyżej wymienionych służb państwowych. Zwiększenie limitu wydatków na rok 2024 jest niezbędne dla zapewnienia ciągłości wykonywania przez służby państwowe powierzonych zadań ustawowych, przy zapewnieniu dotychczasowego poziomu jakości i kompletności. Zauważyć należy, iż przepis dotyczący zmian limitów w art. 17 ustawy z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw był już uwzględniony w ustawie o budżecie na rok 2023 (w art. 52 – limit został jednorazowo zwiększony). Pozostawienie limitów w obecnie obowiązujących kwotach oznaczałoby finansowanie wyżej wymienionych służb państwowych w roku 2024 na poziomie niższym niż w 2023 roku.

Celem art. 38 projektu ustawy jest utrzymanie w 2024 r. zawieszenia wypłat dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.), w związku z przepisami ustawy z dnia 7 grudnia 2023 r. o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła, którymi wprowadzono kompleksowe mechanizmy osłonowe w zakresie kosztów energii na 2024 r. dla gospodarstw domowych.

Rozwiązanie przyjęte w art. 39 projektu ustawy jest następstwem zwiększenia wynagrodzenia nauczycieli o 30% od dnia 1 stycznia 2024 r. Wymaga to również korekty kwoty, o którą może zostać zwiększona rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej ze środków rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na wypłatę odpraw dla

nauczycieli, którzy zdecydują się skorzystać z nowych rozwiązań w zakresie emerytury dla nauczycieli, wprowadzonych ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1672).

Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. Mając na uwadze bardzo krótki czas prac parlamentarnych nad ustawą z dnia 21 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, tj. od dnia wniesienia przez Radę Ministrów autopoprawki C do projektu ustawy (19 grudnia 2023 r.) do dnia przedstawienia Prezydentowi RP przez Marszałka Sejmu uchwalonej przez Sejm i Senat tej ustawy (22 grudnia 2023 r.), w przedmiocie której Prezydent RP podjął decyzję o odmowie jej podpisania i przekazaniu Sejmowi do ponownego rozpatrzenia, w ocenie projektodawcy – Prezydenta RP, przyjęcie przez parlament wniesionej inicjatywy jest w pełni możliwe przed dniem 1 stycznia 2024 r. Z uwagi na przyczyny wniesienia przez Prezydenta RP projektu ustawy oraz przedmiot regulacji, przyjęcie terminu wejścia w życie ustawy na dzień 1 stycznia 2024 r., jako terminu innego niż podstawowy termin *vacatio legis* ustawy, uzasadnione jest ważnym interesem państwa, a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Skutki finansowe ustawy zostały przedstawione na wstępie uzasadnienia oraz w dalszej jej części. Należy jeszcze raz podkreślić, że są tożsame ze skutkami zawetowanej ustawy z dnia 21 grudnia 2023 r., z wyjątkiem kwoty prawie 3 mld przeznaczonych na media publiczne, a zatem zostały przedstawione przez Radę Ministrów (projekt ustawy wraz z autopoprawkami), a następnie zaakceptowane przez Sejm i Senat.

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Z uwagi na przyczyny wniesienia projektu ustawy i jego treść, będącą już przedmiotem debaty parlamentarnej, projekt nie był poddany konsultacjom społecznym.